

NEDERLANDSE CONNECTIE MET PITTSBURGH

Piet Schoonenberg SJ en Vrouwen van Bethanië

Er was al vroeg een bijzondere verbinding tussen Nederland en het retraitehuis in Pittsburgh, waarin de wereldwijde charismatische vernieuwing in de Rooms-Katholieke Kerk begon in februari 1967.

Dat retraitehuis, *The Ark and the Dove* (De Ark en de Duif), was in 1964 aangekocht door de bisschop van Pittsburgh, John J. Wright, voor novicen (nieuwe leden) van de *Vrouwen van Bethanië*. Het was ook de bedoeling van de bisschop er een oecumenisch centrum van te maken. De *Vrouwen van Bethanië* beheerden het huis en zagen de jonge deelnemers aan het Duquesne-weekend in februari 1967 komen en veranderen.

Nu, 50 jaar later, is het huis eigendom van de Katholieke Charismatische Vernieuwing en hebben de nieuwe eigenaren opnieuw contact gelegd met deze vrouwen. Officieel zijn het geen zusters. Ze leven in de wereld om daar het evangelie verder te brengen. Hun gemeenschap werd in 1919 in Nederland gesticht door een pater jezuïet.

Bussum en doopleerlingen

De Nederlandse *Vrouwe van Bethanië* Mariet Rijk, vertelde mij over hun connectie met Pittsburgh. Zij woonde zelf in 1967 in het nieuwe huis van Bethanië in Bussum, waar zij zorg had voor jonge medezusters die theologie zouden gaan studeren in Amsterdam en Utrecht. Ook zij kreeg te maken met de charismatische vernieuwing. In hun kapel kwam in die jaren de jongeman Jean Janssen, die in 1975 medeoprichter zou worden van de katholieke charismatische gebedsgroep in Bussum. Die groep vierde in 2015 haar 40-jarig jubileum.*

Mariet is al bijna 60 jaar mensen nabij die zich op de een of andere manier geraakt weten en 'zoekers naar God' zijn geworden. Velen van hen hebben de weg gevonden naar Jezus en de katholieke geloofsgemeenschap. Mariet heeft ze begeleid van geloofsleerling naar

doopleerling en opname in de Kerk (zie 0138 op www.stucom.nl).

Piet Schoonenberg

De Nederlandse theoloog pater Piet Schoonenberg SJ (1911-1999) kwam ook vaak in datzelfde retraitehuis in Pittsburgh. Hij was bevriend met de *Vrouwen van Bethanië*, met name met Jacinta van Winkel in Pittsburgh. Vrouwe Mariet Rijk in Utrecht schrijft: 'Als hij daar was om les te geven, dan logeerde hij in ons huis *The Ark and the Dove*. Ook was hij bevriend met Wilma Immler in Linz. Zij hebben uren met elkaar gepraat over de werking van de Heilige Geest en de plaats van de Geest in de theologie. Schoonenberg SJ was echt gegrepen door de katholieke charismatische beweging, die hij leerde kennen daar waar hij les gaf, onder meer aan de *Duquesne University* in Pittsburgh.'

Lezing in 1976 bij de CWN

Zelf hoorde ik Schoonenberg een inleiding geven tijdens de Voorjaarsconventie van de Charismatische Werkgemeenschap Nederland in 1976, de eerste charismatische conferentie die ik ooit meemaakte. Hij sprak onder meer over 'ingestorte genade', een oud begrip uit de katholieke theologie, waarmee hij kon beschrijven wat er gebeurt als iemand een uitstorting van de Heilige Geest ervaart.

Toen hij oud geworden was, heeft hij een deel van zijn boeken over de charismatische vernieuwing aan de KCV geschonken. Die kwamen bij mij terecht. Daar waren ook de twee Engelse boeken van John Sherill bij die in 1966-1967 de aanzet gaven tot de charismatische vernieuwing in de Rooms-Katholieke Kerk: *The Cross and the*

Switchblade (Het kruis in de asfaltjungle) en *They Speak with other Tongues* (Zij spraken met andere talen).

Schoonenberg werd ook regelmatig om advies gevraagd door afzonderlijke leden van de nieuwe charismatische leefgemeenschappen die al spoedig na 1967 ontstonden, zo vertelde hij mij in een gesprek dat ik met hem had in Nijmegen, voordat hij in een KCV-toerustingsweekend in Baak zou spreken. In Nederland heeft hij meer dan eens een lezing gegeven in bijeenkomsten van de

charismatische vernieuwing. Tijdens het Tweede Vaticaans concilie was hij als theoloog een van de belangrijke adviseurs.

Kees Slijkerman

#

*Meer over die gebedsgroep in Bussum in Bouwen aan de Nieuwe Aarde 2015-3 en op www.kcv-net.nl/kcv/a/4106.

Meer over Schoonenberg

In Bouwen aan de Nieuwe Aarde schreef Piet Schoonenberg in november 1977 het artikel *Jezus' gebedswonderen* (www.stucom.nl/document/0382.pdf).

Eind 1999 schreef Maria Vinkenburg over hem een *In memoriam* (www.kcv-net.nl/kcv/a/a4101).

Boeken van Schoonenberg:

- *Het geloof van ons doopsel*, 1955-1958

- *Hij is een God van mensen*, 1966

- *De Geest Het Woord en De Zoon*. Theologische overdenkingen over Geest-christologie en drieëenheid, 1991

- *De Christus 'van boven' en de christologie 'van beneden': nadere overdenkingen rond de 'God van mensen'* 1992

WAAROM DE ARK EN DE DUIF

De naam van het retraitehuis in Pittsburgh

De Nederlandse zuster Jacinta van Winkel was degene die de naam voor het retraitehuis *The Ark and the Dove* (De Ark en de Duif) heeft bedacht. Wat kan die naam betekenen?

De *Vrouwen van Bethanië* dachten bij het kiezen van deze naam aan het feit dat zij in de wereld geplaatst zijn, zoals de ark van Noach in de wereld geplaatst werd.

De duif, die Noach losliet en terugkwam met een takje, staat symbool voor de hoop (Genesis 8,8-12).

De 17e dag van de 2e maand

Tijdens de herdenking van 50 jaar KCV in Pittsburgh op 18 februari 2017, las dr. Mary Healey een tekst voor uit Genesis. Het

Duquesne-weekend waarmee de charismatische vernieuwing in de Rooms-Katholieke Kerk op gang kwam, begon op de zeventiende dag van de tweede maand van 1967. Mary Healey las Genesis 7,11-12 voor: *In het zeshonderdste jaar van Noachs leven, op de zeventiende dag van de tweede maand, braken alle bronnen van de machtige oervloed open en werden de sluisen van de hemel opengezet. Veertig dagen en veertig nachten lang zou het op de aarde stortregenen.*

Dit is nergens een bewijs van, maar toch te bijzonder om niet te vermelden. God heeft in zekere zin tijdens het *Duquesne-weekend* een nieuw begin gemaakt met het uitstorten van het levende water van zijn Heilige Geest over heel de Rooms-Katholieke Kerk.

Kees Slijkerman

#

Uit [jubileumspecial 50 jaar KCV](#), bijlage bij Bouwen aan de Nieuwe Aarde [2017-3](#)

Dit is deel 18 uit de serie *Mensen van het eerste uur*,
over mensen die een rol hebben gespeeld in de beginjaren van de Katholieke Charismatische Vernieuwing.
Hele serie: www.kcv-net.nl/kcv/historie/mensen-van-het-eerste-uur

Dit is document 0445 op www.stucom.nl.